

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

แนวโน้มการใช้ยางธรรมชาติมีอัตราเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องมาโดยตลอด สำหรับประเทศไทย นับว่าเป็นผู้ผลิตมากเป็นอันดับ 1 ของโลก รองลงมาคือ อินโดนีเซีย และมาเลเซีย ซึ่งผลผลิตรวมของทั้งสามประเทศ คิดเป็นร้อยละ 70 ของผลผลิตยางธรรมชาติของโลก และจากการคาดการณ์ของ IRSG (International Rubber Study Group) ปริมาณการผลิตยางธรรมชาติของประเทศผู้ผลิตยางของโลกจนถึงปี 2563 จะมีปริมาณ 12.4 ล้านตัน โดยทุกประเทศมีแนวโน้มการผลิตเพิ่มขึ้น ส่วนการใช้ยางของโลกอยู่ที่ 13.8 ล้านตัน หรือ คาดว่าปริมาณความต้องการใช้ยางจะมีมากกว่าปริมาณการผลิต 1.4 ล้านตัน ในอีก 13 ปีข้างหน้า สำหรับในทวีปเอเชียโดยเฉพาะอินเดียและจีนจะมีความต้องการใช้ยางมากที่สุด(กลุ่มธุรกิจพืช ครอบวงจร, 2550) สำหรับผลผลิตยางธรรมชาติของประเทศไทย ในช่วงปี 2553-2554 พบว่า ในปี 2553 ปริมาณผลผลิตรวม 3.05 พันล้านตัน ส่งออก 2.87 พันล้านตัน ใช้ในประเทศ 0.46 พันล้านตัน ในปี 2554 ปริมาณผลผลิตรวม 3.26 พันล้านตัน ส่งออก 2.95 พันล้านตัน ใช้ในประเทศ 0.49 พันล้านตันจะเห็นได้ว่า ปริมาณการผลิตยางธรรมชาติ รวมทั้งอัตราการส่งออก และความต้องการใช้ในประเทศเพิ่มขึ้นอย่างเห็นได้ชัด (สถาบันวิจัยยาง, 2554)

โครงการการสร้างสวนยางพาราเป็นนโยบายหนึ่งที่รัฐได้มีการส่งเสริมให้เกษตรกรสามารถปลูกยางพาราให้ครอบคลุมทุกภาคของประเทศโดยมีกรมวิชาการเกษตรเข้าร่วมสำรวจศักยภาพของพื้นที่ปลูกของเกษตรกรซึ่งพื้นที่ปลูกยางเดิมของประเทศอยู่ใน 14 จังหวัดภาคใต้ และ 3 จังหวัดภาคตะวันออก แต่ปัจจุบันได้มีการขยายพื้นที่ปลูกยางออกไปยังพื้นที่ปลูกยางใหม่ทั้งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคเหนือ และภาคกลางซึ่งพื้นที่เหล่านี้เป็นพื้นที่ที่กรมวิชาการเกษตรได้สำรวจและเห็นว่าเป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพสามารถปลูกยางได้แต่เนื่องจากเกษตรกรในแหล่งปลูกยางใหม่นี้ไม่มีประสบการณ์การปลูกยางมาก่อนประกอบกับสภาพแวดล้อมและรวมถึงปริมาณน้ำฝนในแหล่งปลูกยางใหม่แตกต่างกับแหล่งปลูกยางเดิมการใช้เทคโนโลยีบางอย่างย่อมแตกต่างกัน (องค์การสวนยาง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, 2550)

ปัจจุบันรัฐบาลได้มีโครงการปลูกยางพารา 1 ล้านไร่ และเป็นโครงการที่รัฐบาลต้องการขยายพื้นที่ปลูกใน 36 จังหวัด โดยมีพื้นที่เป้าหมาย คือ 300,000 ไร่ใน 17 จังหวัดภาคเหนือ และ 700,000 ไร่ใน 19 จังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยใช้งบประมาณสนับสนุนทั้งสิ้น 1,400 ล้านบาท โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อแก้ปัญหาความยากจน และเพื่อให้มีผลผลิตยางสอดคล้องกับความต้องการของโลกที่มีอัตราเพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ 2.6 ต่อปี ในขณะที่อัตรากาการผลิตเพิ่มขึ้นเพียงร้อยละ 2.04 ต่อปี โดยโครงการดังกล่าวได้มอบหมายให้กรมวิชาการเกษตรไปศึกษาและกำหนดเขตพื้นที่ปลูกที่เหมาะสม รวมทั้งทำการตรวจสอบควบคุม และจัดหาพันธุ์ยาง (เกรียงศักดิ์, 2551) สำหรับพื้นที่ปลูกในจังหวัดเชียงใหม่ ปี 2553 จำนวนพื้นที่ปลูกที่สามารถกรีดได้ 5,484 ไร่ และในปี 2554 จำนวนพื้นที่ปลูกที่สามารถกรีดได้ 8,716 ไร่ จึงทำให้ผลผลิตในปี 2553 เท่ากับ 1,053 ตัน และในปี 2554 ผลผลิตมีปริมาณเพิ่มขึ้นจากเดิมเป็น 1,647 ตัน คาดว่าในปีถัดไปแนวโน้มปริมาณการผลิตยางพาราในจังหวัดเชียงใหม่จะขยายตัวและเพิ่มสูงขึ้นจากเดิม (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, 2555)

อำเภอฝาง ตั้งอยู่ทางทิศเหนือของจังหวัดเชียงใหม่ บนถนนสาย เชียงใหม่ – ฝาง (ถนนโชตนา) ระยะทางห่างจากตัวเมืองเชียงใหม่ 154 กิโลเมตร สภาพภูมิประเทศเป็นภูเขาสลับซับซ้อน สลับที่ราบเชิงเขา เป็นอำเภอที่มีภูเขาล้อมรอบถึง 3 ด้าน ได้แก่ ทิศใต้ ทิศตะวันออก และทิศตะวันตก (วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี, 2554) ประชากรส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกรรม และทำสวนผลไม้ แต่ในช่วง 5-10 ปีที่ผ่านมา ประสบปัญหาผลิตผลทางการเกษตรราคาตกต่ำ โดยเฉพาะผลผลิตจากการทำสวนผลไม้ต้นทุนการผลิตสูงขึ้นทำให้เกษตรกรขาดทุนเป็นหนี้ในระบบมากขึ้นเกษตรกรจึงคิดหาวิธีนำพืชชนิดอื่นมาปลูกทดแทนและได้ทดลองปลูกยางพาราซึ่งได้ดำเนินการทำสวนยางพารามาตั้งแต่ปี 2535 โดยเริ่มแรกมีพื้นที่ทดลองปลูก 75 ไร่ พันธุ์ยาง RRIM600 จากนั้น เมื่อภาครัฐได้มีการสนับสนุนให้ขยายการทำสวนยางพาราเพิ่มขึ้นในปี 2547 ปัจจุบันมีจำนวนเกษตรกร 96 ราย ที่ปลูกยางพารามีพื้นที่ปลูกทั้งหมดประมาณ 1,263 ไร่ (สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง จังหวัดเชียงใหม่, 2554)จากการที่เกษตรกรหันมาทำสวนยางพาราแทนการปลูกพืชผลเกษตรอื่นที่ประสบปัญหา ดังกล่าวข้างต้นจึงมีความสนใจที่จะศึกษาว่ามีปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลให้เกษตรกรตัดสินใจลงทุนปลูกยางพารา โดยกำหนดศึกษาในพื้นที่อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษากระบวนการปลูกยางพาราของกลุ่มเกษตรกรที่ลงทุนปลูกยางพาราในอำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจลงทุนปลูกยางพาราของกลุ่มเกษตรกรในอำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่
3. เพื่อศึกษาปัญหา และอุปสรรครวมทั้งข้อเสนอแนะของกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกยางพารา ในอำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่

1.3 ประโยชน์ที่จะได้รับ

ข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการดำเนินการปลูกและปัจจัยที่กำหนดหรือส่งผลต่อการตัดสินใจลงทุนปลูกยางพาราของกลุ่มเกษตรกรรวมทั้งปัญหาอุปสรรคที่พบจากการลงทุนทำสวนยางพาราและข้อเสนอแนะของเกษตรกรจะเป็นประโยชน์ต่อองค์กรภาครัฐและภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง ใช้เป็นแนวทางกำหนดนโยบาย และแผนการพัฒนา และสนับสนุนเกษตรกรรวมทั้งเป็นประโยชน์ต่อเกษตรกรที่สนใจ จะใช้กำหนดแนวทางเพื่อการตัดสินใจลงทุนทำสวนยางพาราในอนาคตต่อไป

1.4 ขอบเขตการวิจัย

พื้นที่ศึกษาคือ 6 ตำบล ในอำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ กำหนดประชากรจำนวน 210 ราย แบ่งเป็นกลุ่มลงทุนปลูกยางพารา 105 ราย แบ่งเป็น 3 กลุ่มตามขนาดพื้นที่ปลูก คือ พื้นที่ขนาดเล็ก 1-10 ไร่ ขนาดกลาง 11-20 ไร่ และขนาดใหญ่มากกว่า 20 ไร่ สำหรับกลุ่มปลูกพืชเกษตรอื่นและประกอบอาชีพอื่นจำนวน 105 ราย กำหนดกระจายอยู่ในพื้นที่เดียวกันกับกลุ่มแรก โดยกำหนดเก็บข้อมูลในช่วงปี 2556

1. ตำบลเวียง อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 23 ราย
2. ตำบลสันทราย อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 14 ราย
3. ตำบลแม่สุ่น อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 16 ราย
4. ตำบลแม่คะ อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 20 ราย
5. ตำบลแม่ข่า อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 15 ราย
6. ตำบลแม่ฮอน อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 17 ราย

ตารางแสดงจำนวนประชากรที่ลงทุนและไม่ลงทุนปลูกยางพาราในพื้นที่ 6 ตำบล อำเภอฝาง จังหวัด เชียงใหม่

รายการ	ตำบล เวียง (ราย)	ตำบล สันทราย (ราย)	ตำบล แม่สูน (ราย)	ตำบล แม่คะ (ราย)	ตำบล แม่ข่า (ราย)	ตำบลแม่ งอน (ราย)	รวม (ราย)
กลุ่มที่ลงทุนปลูกยางพารา							
- พื้นที่ขนาดเล็ก	17	5	7	15	7	9	60
- พื้นที่ขนาดกลาง	5	4	6	2	3	3	23
- พื้นที่ขนาดใหญ่	1	5	3	3	5	5	22
รวม	23	14	16	20	15	17	105
กลุ่มที่ไม่ลงทุนปลูกยางพารา	32	10	15	19	20	9	105

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved